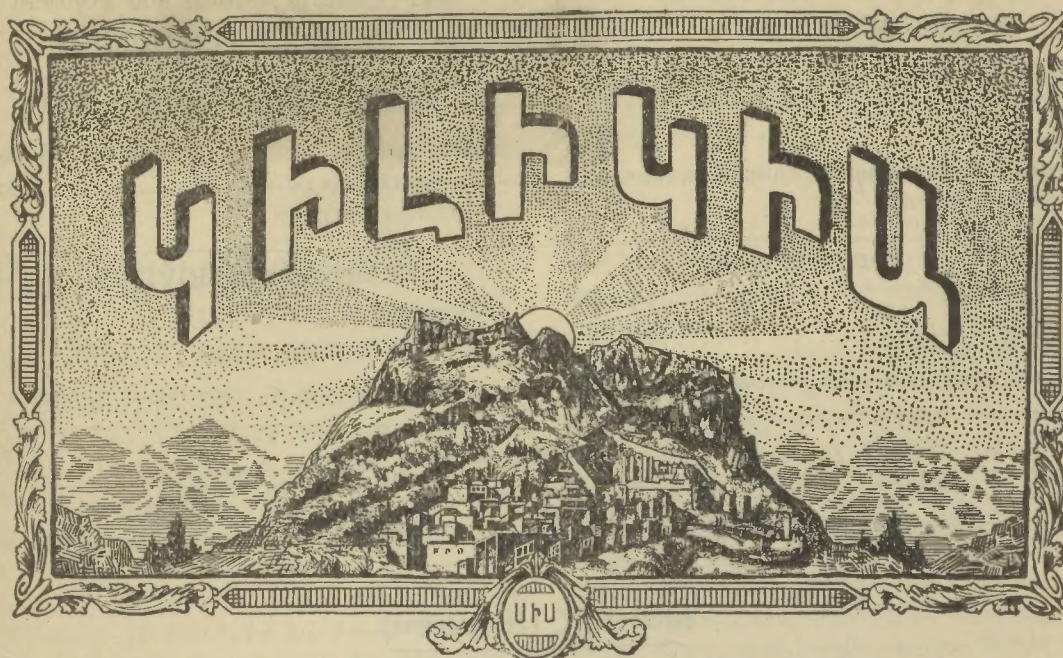

ՃԻԼՏ 4

ՆԻՒ ԵՕՐԲ, ՄԱՐՏ 1, 1919

Նո. 9

ՄԻՒՆՏԵՐԻԱԹ

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ
 ԲԷԽԻՆ ԵԷՆԻ ՓԷՂԱՄԸ
 ՔՐԻՍՏԻԱՆ ՊԻՐԻԿԻ
 ՄՕՐԿԸՆԹՆՈՆԸ ՇԷՀԱՏԵԹԻ
 ՏԵՐՏՄԵՆՏԻՆ ԱԼԼԱՀԱ ՏԵՕՆՄԵՍԻ (ՇԻՐ)
 ՍՕԼՄԱԳ ՎԷ ԹԵՊԵՏՏԻԼ ԷԹՄԵՐ
 ՄԵՄԼԵՔԵԹՏԵՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ
 ՄԱՀԱԼԼԻ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

Weekly Periodical

“CILICIA”

Published by

HAIG PUBLISHING CO., 138 E. 26th St., New York

Կ Ի Լ Ի Կ Ի Ա

ԻԼՄԻ, ԱՆԼԱԳԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ
ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

Ճիւմաա Էրթէսի կիւնկերի նէտր օլունուր

Մուհարրիրէր՝

Նաւիր՝

ՍՏԵՓԱՆ Պ. ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ ԼՈՒՏԵՐ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ
ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Editorial Staff:

S. B. JACOBIAN
H. ADADOURIAN

Business Manager:

L. B. JACOBIAN

CILICIA

A Scientific, Moral and Political

WEEKLY PERIODICAL

Published by

HAIG PUBLISHING COMPANY

ԱՊՕՆԷ ՊԵՏԷԼԻ

Սէնէվի\$3.00
Աւթը ալլըր\$1.75

YEARLY SUBSCRIPTION

Domestic\$3.00
Foreign\$3.50

Entered as second-class matter November 13, 1916, at the post office at New York, N. Y., under the act of March 3, 1879.

Vol. IV.

March 1, 1919

No. 9

ԻՆԹԱՐ Ը ՄԱԽՍՈՒՍ

1. «Կիլիկիա»նըն սէնէլիլի փէշին \$3.00, վէ ալթը ալլըրը \$1.75 օլունուրը Հալտէ, Ապօնէ պէտէլի Money order եա check Թարի-գիլլէ իրսալ օլունմալը. check իշին 5 սէնթ Փազլա կէօնտէրիլէրէ:

2. «Կիլիկիա»նըն սէնէսի Յունվարտան Յունվարա տըր: Շա-գէտ պիրի մէճպուրի օլարագ 6 ալլըգ սըփարը Հտէրսէ, Յունվար-տան վէ եախօտ Յուլիստէն պաշլամալը տըր: Արատա սըփարը Հ-տէնլէր՝ Յունվարտան եա Յուլիստէն սըփարը կիւնիւնէտէք կէշէն վագթ իշին տախի Թէշտիլէ Հթմէլի տիրլէր:— Պու կիպի ապօնէ-լէրէ՝ կէշմիշ նումէրօլարտան վար իսէ կէօնտէրիլ իգ:

3. Ատրէսլէրինի Թէպտիլ Հտէնլէր անիտէ պիր գարտ իլէ հսքի վէ Էէնի ատրէսլէրինի (ինկիլզճէ եազարագ) պիգէ պիլտիրմէլէրի արգու օլունուր:

4. Էտրէս Թէպտիլաթընտա, վէ չախսի չէքլէրտէ 5 սէնթ կէօնտէրիլմէք կէրէք իտիլինէ տաիր միւքէրրէրէնէ Հտիլէն իխթա-րաթը պազըլար կէօրմէմիշլէր կէօրիւնիւլօր: Լութֆէն պու խու-սուլարա տիգգաթ օլունսուն: Ապօնէլէր պու կիպի ուֆագ սալը-լաճագ չէլլէրտէ Հիմմէթլի պուլունարագ պիգի խալլի Փազլա մէսա-րիֆտէն գուրթարմը օլաճագլար:

Պիճիւմի մուխապէրաթ աթիտէփի ատրէսէ կիօնտէրիլմէլի՝

HAIG PUBLISHING COMPANY

138 EAST 26TH STREET.

NEW YORK. N. Y.

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՐԷԻՍԻՆ ԵՖՆԻ ՓԵՅՂԱՄԸ

Րէիս Ուիլսոնն պու հաֆթանըն Երկուշարթի կիւնիւ էօյլէտէն էվվէլճէ Պօսթոնա միւվասէ-լէթ Կտիպ, էօյլէն սօնը Մէքէնիքս Հօլտա 7000 ճէմասթ Հուգուրընտա իրատ Ը քէլամ էլէտիք-տէն տէրհալ սօնկրա Ուօլինկթընա միւթէվէճ-ճիհ օլտու:

Տէնիլիյօր քի մուճարիլէլ պուրաճա իշլէ-րի թէսվիյէ վէ Գանկրէս իլէ մուհիմմ մաստէ-լէր իւզէրինէ միւգաքէրէ էյլէտիքտէն սօնկրա, Մարտըն իլք հաֆթասընտա կէրի Փարիզէ տէօն մէք իւզրէ եօլա չըգաճագ տըր: Սուլհ գօնֆէ-րանսընճա էլտէ պուլուոնան էն մուհիմմ մէսէլէ միւլէթլէրին իթթիհատը մէսէլէսի օլուպ, անա տաիր փլանլար հաղըրլանմըլ օլտուղը հալտէ, սօն պիր գարարա կէլմէգտէն, Գանկրէսին վէ ումուճ Սմէրիգանըն էֆքեարընը անլամագ, վէ իճապ էտէն իգահաթլարը վէրմէլէլ ըիգալարը-նը թահսիլ էյլէմէք՝ իշին մուվաֆֆագիյէթլէ պաշա չըգաճագ իշիւն ղայէթ էհէմմ տիր:

Եէր եէր իթթիհատ Ը Միլէլ թէրթիպինէ գարչը սէօյլէյէնլէր օլույօր իսէ տէ, ումուճ է-հալի վէ մէպուսանլէ մէմուրին Ուիլսոնա հէմէֆ քեար օլաճագլարընա չիւպհէ եօգ տըր: Պօս-թոնտաքի նութընըն թէհէսիրինտէն հիւքմ էտէ րէք աչըգ կէօրիւնիւյօր քի Րէիս Ուիլսոնն Լիկ ալ Նէյթընգ մէսէլէսինի էթրաֆըյլէ թէհարրի վէ թահսիլ էթմիլ, վէ հէր քէսի իգնա գըլաճագ պուրհանլէրլէ հաղըրլանմըլ օլարագ, պիւթիւն Ամէրիգա էհալիսինին ըիգասընը թահսիլ էթմէք տէ կիւճլիւք չէքմէյէճէք տիր:

Պօսթոնտա իրատ էյլէտիյի նութը՝ պու մէսէլէյէ տաիր վէրէճէյի փէչղամա պիր մու-ղատտէմէ օլտուղը հալտէ, պաշըճա շու ֆիքը-լէրի շամիլ իտի, Ամէրիգա՝ խոսոսուսա մուհա-րէպէյէ կիրտիքտէն սօնկրա իւմիւմ տիւնեանըն հալրէթ վէ իհթիրամընա շայէսթէ օլտու: Հա-

գիգի հիւրրիյէթին տիւնեատա իգամէսի իշիւն հէր կէօգ Ամէրիգայա պագըլօր, իմտի չալըշա-լըմ քի միւլէթլէրի պու իւմիտլէրինտէ մէյեուս պրագմալըմ:

Պու սըրատա միսալ հալընտա ֆօլանտալը-լարը, Ձէխօ-Սլօվաքլարը, Եուկօ-Սլավլարը վէ էրմէնիլէրի ատըր ատընճա գիքը էտէրէք տէմիլ տիր, «Փօլանտալը մէսէլէսինէ պէնիմ ինան-տըղըմ կիպի ինանըյօ՞ր մըսընըլ, օլ մէմլէքէթ խամ, թէհրիպէսիլ վէ հալա թէչքիլաթսըլ օլ-տըղը հալտէ աչղա գալըմըլ, վէ էթրաֆընտա չէվէչէվրէ տիգիլմիլ օրտուլար վար իքէն թէր-քինի վէրէճէքմիսինիլ: Ձէխօ-Սլօվաքլար իլէ Եուկօ Սլավլարըն արգուլարընա պէնիմ կիպի վագը՞ֆ մը սընըլ. անլէրին հիւրրիյէթի արգա-սընտա տիւնեանըն քէֆալէթի օլմատըղճա, պի-լի՞րմիսինիլ, գա՛չ գա՛չ գուվվէթլէր հէման իւզէրլէրինէ սըչրալաճագլար:»

«Էրմէնիսթանըն չէքտիյի Փէլաքէթլէր հագընտա տիւչիւնմի՞ւլ միւսիւնիւլ: Էրմէնի-լէրի սէֆալէթտէն գուրթարմաղա եարտըմ հա-լինտէ փարալարընըլ տէօքտիւնիւլ: Գուվ-վէթիւնիլ էօյլէ իսթիմալ էտին քի անլէր թէք-րար պու Փէլաքէթլէրի աւալ չէքմէսինլէր: Միւլէթիմիլ հագընտա Րէիս Ուիլսոնըն պու գատար նիւվաղիլէ իրատ Ը քէլամ էթմէսինի՝ պուլնտան էվվէլ նիչէ սըրալարտա իպրագ պու-յուրտուղը հիմմէթ վէ սիյանէթիւնէ իլալէթէն պիր նիմէթ ի աղիմէ պիլիպ անտէն տօլալը մու-մալիլէյէլ արգ Ը թէչէքքիւր էտէրիլ:

Րէիս Ուիլսոնըն պէյան էյլէտիյի էֆքեար իշինտէ շու խոսոսուս գիյատէսիյլէ տիգաթա շայան տըր քի, չիմտի տիւնեանըն միւլէթլէրի պէօյիւք իշլէր իճրասընա թէչէպպիւս էթմիլ օ-լարագ, մէնդիլ ի մագսուտա եէթիլմէտիքճէ տուրմալաճագլար, էյէր արգու էյլէտիքլէրի չէյի պիգղաթ քէնտիլէրին հիւքիւմէթի եափմա-յաճագ օլուրսա, էհալի պիլիյօր հանկը հիւքիւ-մէթլէր անը եափաճաղընը, վէ հիւքիւմէթլէր էհալինին պու հալինէ ալեհալ տըրլար:

Րէիսին նութըն պաշտան պաշա հագիգի

տէմօքրատի բուհու իլէ տօլու օլարագ, սուլհ ու թէրագզը իչիւն էհալինին ֆէտաքեարանէ իշլէմէսինի իսթիլզամ էտէյօր վէ էհալիյէ Կիւ- վէնիյօր: Իշթէ պաշ մէմուրըմըզըն պու իթի- մատ վէ իմանը տըր քի, Ամէրիգա էհալիսինի թէշվիգ էտիպ, մուհարէպէ վազթընտա օլտու- զը Կիպի սուլհ վազթընտա տախի անլէրի ֆէ- տաքեարըզ վէ ալի թասավվուրաթա ճէլպ է- տէյօր:

Ամէրիգանըն պու մէվգիի պիւթիւն տիւն- եանըն հիւան ի թէվէճճիւհիւնի պու էհալի իւ- զէրինէ տավէթ էտէրէք, անը գավմլար արա- սընտա տէլիլ օլմագ մէրթէպէսինէ եիւքսէլթ- միշ տիր: Խայլի վազըթտան պէրու էվրօփատա տօլաշըպ Կիւնիւն աշվալ ու էֆքեարընա եա- զընտան վազըթ օլան իքի մէշհուր զէվաթ աշ- նի վաթօրտա պուլունարագ Րէիս իլէ գօնուշ- մուշ տըրլար: Անլէրին տէտիլինէ կէօրէ Թիւր- քիա իւզէրինէ նէգարէթ մէսէլէսինի Րէիս Ուիւ- սըն պու տէֆա Սէնէյթ Հուզուրընա թագտիմ էտէճէք տիր:

Պու խապէր թէհազուգ էտէր վէ թասավ վուր գուվվէտէն ֆիլիէ կէլիւսէ, Ամէրիգա էր- մէնիլէրի իչիւն պէօյիւք պիր Ֆուրսաթ աշըլըր իքի մէմլէքէթ արասընտա վասիթայ ը մուաշէ- րէթ օլմագ իչիւն, Միւսթագիլ էրմէնիսթան թէքիֆիին սէնէլթէ վէ Րէիս կէօթիւրմէք իւզ րէ մէշհուր Ամէրիգալըլարտան իպարէթ խու- սուսի պիր գօմիթէ ճանտան չալըշըյօր:

ՔՐԻՍՏՈՒԱՆ ՊԻՐԼԻՅԵ

Իքի Հաֆթա էվվէլէի պէնտիմիդտէ իհեայ ը միլլէթ վէ մամուրիլէթ ի վաթան գազիյէսին- տէ իլէ, Հայ Քրիստոնէութիւնըն ալի տավէթի վէ մուգատտէս ֆարզը Հազգընտա պազը ֆիքը րէր տէրմիյան էթմիշ իտիք:

Ախէր միլլի զագէթալարտա տախի պու մէ- սէլէյէ տաիր պէնտլէր նէշը օլունտու, քի պուն լարըն հէր պիրի՝ քէնտի նօգթայ ը նազարըն- տան մուֆիտ վէ էլզէմ ֆիքըլէրի շամիլ օլարագ պիգճէ աշվալ ը Հազըրէյէ փէք ալագատար պէնտլէր օլուպ, էրմէնի մաթպուլաթընտա օ կիւ- պի պահալարըն տէվամը մէնֆաթտան խալի գալմայաճագ տըր:

Պիգ իսթէսէք իսթէմէսէք պու մէսէլէնին շու պիր ճիհէթի կէօգ էօնիւնէ տիքիլիւ. եանի

Հայ Քրիստոնէութիւն իսմի իչինտէ միւնտէրճ իւշ յարանուանութիւնլար, պախուսուս Լուսա- տըրչափան վէ Բողոքափան, վէ պիգէ տաՀա սէվ Կիւլիւ իսմլէ եատ էտէրէք՝ Անա վէ էվլատ Քի- լիսալարըն ալագասը նէ՞ օլաճագ տըր:

Չօզլար զանն էտէրլէր քի, պու մէսէլէյի մէվգուլը պահա էթմէք պիլէ ֆազլա տըր: Հէր նէ սէպէպէ մէպնի օլուրսա օլուն պու իքի էր- լիսալար պիրպիրլէրինտէն աշըլըպ, 70—80 սէնէտէն պէրու տախի ալըր եաշայարագ, ար- թըք եէքտիկէրէ հազլաշըպ, մապէյնլէրինտէ ալըպ վէրէճէք պիր շէյլէրի գալմամըշ. իմտի մու մէսէլէյի գարըշտըրմագ՝ պիր թագըմ էս- քի կիւճլիւրլէրի ուշարմագ Կիպի լուզուսըզ, Հաթիթա զիյանլը պիր թէշէպպիւս օլաճագ տըր:

Սէվիլէրէք կէօրիւլօրուգ քի, պունտան ֆարզը տիւշիւնէն Քիլիսալարըմըզ, կլերլէրի- միգ, միսիօնարլարըմըզ վէ պիր չօգ քիլիսա ա- գալարըմըզ վար տըր, քի անլէրին իւմիտ վէ ի- մանլարընա կէօրէ սէգքիւր իքի շիւպէլէր իչին- տէ պիր անլաշըշ վէ իշտաշըզ մէյտանա կէլմէ- սի Հէմ միւմրին Հէմ տէ լազրմ տըր:

Մէշմուլ օլան պու անլաշըշ վէ իշտաշըզ՝ իքի ֆամիլեատան պիրինին գափուլը գափալըպ տիկէր խանէյէ նազլի թարընտա օլմայաճագ տըր: ՏաՀա աշըպ սէօյլէյէրէք, Փրօթէսթան- լար անաուպ արդի կիպի պապալարընըն էվիլնէ տէօնիւպ մեղայա կէլմէյէճէքլէր: Եախօտ Լու- սաւորչափանլար քէնտի էրլիսալարընը եիւզ իւս թիւնէ թէրք էտիպ եէնի էվէ կէօշմէյէճէքլէր: Պէօյլէ օլմայաճագ, լաքին ՔրիսթիԱՆ Պիր- ԼիՅԻ մէպտէսինէ մուվաֆըք պիր ալագա պու իքի Փըրգալար արասընտա մէյտանա կէլմէսի միւմքին օլաճագ տըր: Ումուճ Քրիսթիան Քիլի սալարը պէյնինտէ ճարի օլան Փըրգա աշըլ- լըզլարընտան արթըք ատէմլէր օսանըյօրլար: Պու Փըրգալարը տէվամ էթտիրմէք իչիւն օլան ճէհտլէր գալիֆլէշիպ անըն եէրինտէ իթթիհատ վէ իթթիֆագ թէշէպպիւսլէրինէ էհէմմիյէթ վէ րիլիյօր: Ամէրիգատա պունուն իչիւն խուսուսի ճէհտ վար:

Յարանուանութիւնլար արասընտա կէօրիւ լէն թէշքիլաթ վէ ուսուլճա ֆարգլար՝ իշլէմէք պապընտա ալըլըզլարաատ սէպէպ օլմուշ օլ- տուլը իչիւն պիր իքի սէօգ թէշքիլաթճա ֆարգ լար Հազգընտա սէօյլէմէմիգ միւնասիպէթ ա- լըր տէյու տիւշիւնիւյօրուգ: Քրիսթիան Փըր- գալար արասընտա կէօրիւլէն ալըլըզլարըն ա-

սըլ սէպէպէտրինի թէՖթիշ էթմէլի իզ քի, օլ ալըըըզլարը տէՖ էթմէնին չարէլէրինի անա կէօրէ պուլուպ իճրայա զօյալըմ: Նէ՞ սէպէպ-տէն՝ պաշը Բրիստոս օլան եէք պէտէնտէ պուռն-ճա ալըըըզլար մէյտանա կէլմիշ, վէ անլէր Հա ղա տէվամ էտէյօրլար:

Պիզճէ պուռնա իւշ սէպէպ կէօրիւնիւյօր: Պիրի՝ ԱՏԷթ տիր: Բրիսթիանլըզըն մաթլուպը անճապ էյի շէյլէրի ատէթ էտինմէք, վէ մու-զիրը ատէթլէրի տէրՀալ պրազմադ տըր: Այնի շէՀրտէ, պէլքի տէ այնի մաՀալլէտէ պուլուռնան 2—3 Փըրգալարըն ատէմլէրինի թութուպ նի՞-չիւն Փարզլը քիլսալարա կիտիօր իտիքէրինի սիւալ էթսէն, ալապիւճէճիւն էն էյի ճէվապ շու օլաճադ, «Ձիւնքի կէօղիւմիւզիւ աշտըզ՝ պէօլէ կէօրտիւք», «Ձիւնքի վալիտէյնիմիզ պիղտէն էվվէլ պու մէսլէքտէ եաշամըշլար, պիղ տէ անլէրէ սիւլիւք էտէյօրուզ», «Ձիւնքի պի-զիմքինէ ալըշմըշլըզ, պաշգասը պիզէ եատ կէօ-րիւնիւք» վէսալրէ:

Պուռնլարըն Հէփսի տէ տօղրու տըր, վէ Ատէ թին գուվվէթի ազիմ օլտուղընը պիլիւր իզ, ա-տէթին նիշէ խայրը նէթիճէլէրի տէ օլապի-լիւ: Լաքին Հազիզի Բրիսթիանլար Հալիւտէ՝ իթթիՀատ խաթըր իչիւն ատէթ վէ իւլֆէթլէրի միզի թէպտիլ եա թատիլէ Հազըր օլմալը իզ: Էօմրիւն նիշէ ախէր սըրալարընտա ատէթիմի-զի թէպտիլ վէ իսլահա ճէՀտ էտէր իքէն, պու սըրատա ատէթէ պաղլանըպ տուրմադ էյի տէ-լիլ տիր:

Բրիսթիան Փըրգալարընա իքինճի պիր սէ-պէպ իթիԳԱՏ ՅԱՐԳԸ տըր: Այնի շէյէ սէն պիր չէՀիտ գանըյօրսուռն, պէն պաշգա չէՀիտ գա-նըյօրսուռն, վէ պու գանըշ Փարգընտան ալըըըշ մէյտանա կէլիյօր: Պուռնատա վէրէճէք ճէվա-լարըմըզ վար: Էվվէլա՝ գանըշ Փարգը իչիւն ալ-ըըմադ ճաիզ տէլիլ տիր: Ագլի, իւնսի, փօլի-թիզի, վէ սէնաաթ տաիւրէլէլէրինտէ այնի էՖ-քեար վէ իթիգատտա օլմայանլար՝ ալըըըպ պիրէր Փըրգա թէշքիլ էթմէյօրլար: Գանըշլա-րը Փարգլը օլարադ Էինէ պիրլիքտէ եաշալըպ իշ լէյէպիլիյօրլար:

Պուռնտան մատա, նէտէ՞ն պիլիւրսին քի սէ-նին գանըշըն մաթլազա տօղրու վէ գարշը թա-րաթընքի եանըշ տըր: Չօդ տէՖա գանըշլարը-մըզ թէպտիլ օլույօր, տէմէք քի գանըշ՝ փէք եա նըլմազ թէմէլ իւզէրինէ միւէսսէս օլմատըզճա՝ Հէր Հալ կիւվէնիւր պիր շէյ տէլիլ տիր: Ախէր

պիր խուսուս տաՀա վար, գարշըտաքի իլէ եիւզ մէսէլէնին տօգսանընտա միւթթէՖիզ օլուպ-խսէնիզ, պիրլիք իչիւն միւնասէպէթիւնիզ՝ ալ-տա, անճադ օն նօգթատա Փարգլը տիւշիւյօր ըըըզ իչիւն օլանտան տօգուզ գաթ գուվվէթլի տէմէք տիր:

ԻթթիՖազ էթտիյինիզ խուսուսլար՝ իթթի Փազ էտէմէտիլինիզ խուսուսլարտան տէյիլ եա լընըզ սալըճա չօդ, իլա Հէմ տախի էՀէմմիյէթ ճէ իւսթիւն օլապիլիւրէր: Ալլահըն գաթ ու էվ-սաՓը, Բրիստոսըն ուլուՀիյէթի, Բիթապ ը Մուգատտէսին իլՀամ վէ աՀքեամը, ճանըն էօ-լիւմսիւզլիւլիւ, ԿիւնաՀ վէ քէՓարէթ, Բրիս-թիան պիրլիյի, էօմր փաքըըզ, տուա վէ թէվ-պէ վէ էմսալի՝ Բրիսթիանլըզըն ամուտլարը մադամընտա տուրսն Հադիգաթտա պիր իսէ, նիզ, իքինճի տէրէճէտէն օլան պազը նօգթա-լարտա Փարգլը տիւշիւնմէնիզ օլ գատար մու-Հիմմ տէյիլ տիր:

Բրիսթիան Փըրգալարընա իւշիւնճիւ վէ նաշէրի պիր սէպէպ՝ ՇԱՆՍԻ ՄԷՆՖԱԱԹ Հի-սապլարը տըր: Ատէմլէր պիրպիրէրի իլէ տիւ-շիւպ գալգմաղը իսթէրլէր, մէզՀէպի էՓքեար-լարըն էլտէ վասիթա էտէրլէր: Աղրազ ը նէՖաս-նիյէ կիպի մէնաՖիի չախսիլէյէ տախի մուգատ տէս շէյլէրի ալէթ էթմէք իսթէրիզ: Պիրպի-րինիզի Բիթապ ը մՄուգատտէս իլէ վուրուպ ինճիթմէյէ վէ Հաթթա էօլտիւրմէյէ չալըշըր ըզ: ԷՖէնտիմիզի Կիւմիւշ պէտէլինէ սաթըպ քի-սէմիզի տօլտուրմաղա պազարըզ: Պու Հալ՝ մէզՀէպի Փըրգալար իչինտէ պէօյիւք օյուռն օյ-նար... իզգէթ վէ մէնՖաաթ ը նէՖասիյէ...

Պու տէնիլէն խուսուսլարը Հէմ Աւետարա-նական Փըրգալար իչիւն, Հէմ տէ Էրմէնինին միւնգասէմ օլտըղը իքի պէօյիւք Փըրգա իչիւն անյալըպ միւթալէա մատտէսի էտէպիլիւր իզ: Մէմլէքէթճէ վէ միլլէթճէ թէճէտտիւտ Հալըն-տա պուլուռնույօրուզ, Բիլիսաճա աՀվալ վէ մէս լէքիմիզ նէ՞ օլաճադ տըր: Պուռնա տէլալէթ օլ-մադ իւզըէ շիմտի Ամէրիգա Բիլիսալարը արա-սընտա կէօրիւլէն իթթիՖազ վէ եազընըղը քէն տիմիզէ տէրս կիպի էօյրէնէպիլիւր իզ:

Պիզ պու պապտէ քէնտի պաշըմըզտան պիր փլան եափըպ թարաՖէյնէ թէքլիՖ էթմէքլիյէ ճիւրաթ էթմէլէրէք, շու գատարընը քէմալ ը թէվազու իլէ իսթար էտէպիլիւրիզ քի, Լուսա-ւորչական վէ Բողոքական քիլիսալարըն ըհՀ-պէրլէրի պիրլիյէ կէլիւպ, թէշքիւթճա ալըը-

լըդ ահվալինի մէյտանա դոյարագ, պու պապ-տէ ճիտտի վէ աղիւնէ միւզաքէրաթտա պու-լունապիւրլէր: Պուսու քէնտիւր էթմէզլէր-սէ, ատի էհալի էտէճէք, պէլքի տէ թարաֆէյ-նէ էն զիյատէ մէնֆաաթլը օլմայան պիր եօլ-տա էտէճէք տիր:

Ամէլի վէ փէք մագուլ օլան պիր Հարէքէթ տէ՝ Ամէրիգա Քիլիսալարը պէյնինտէ մէյտա-նա կէլէն բուհանի խըտմէթլէր վէ խայրիսալըդ տա իշթիրաք թէշէպպիւսլէրի տիր:

Մէսէլա, Մեծ Պախտա բուհանի խըտմէթ լէր իճրասը էվվէլէն սալթ Քաթօլիկէր, վէ Ե-պիսկոպոսականլար արասընտա ճարի իքէն, Ինճիլի Փըրգալար արասընտա տախի բաղպէթ պուլուլօր: Պախտուս սէվինէճէք եէրի շուրա-սը տըր քի, իշպու Մեծ Պաշք խըտմէթլէրինտէ կիթ կիթ օ էլի ատէթ թէամմուլ էտէրէք, սաիր Փարզըլ Փըրգալարա ախտ օլան Քիլիսալար պիր լիէ կէլիպ միւլթէրէք իպատէթլէր իճրա էտէ-յօրլար: Պու սէնէ՝ Նիւ Եորքտա պիւթիւն Մեծ Պաշք էսնասընտա պէօյլէ միւլթէհիտ խըտմէթ լէր կէօրիւլէճէք, վէ սօն Աւագ Շաքաթտա Հէի Աւետ. Փըրգալար՝ Սէյնթ Ճան Տիւ Տիվայն Եպիսկոպոսական Ուլու Քիլիսալարա պիրլէշիպ միւլթէնէվլի վախլէր տէլալէթիլէ միւլթէ-հիտ խըտմէթլէր իճրա էտէճէքլէր:

Քրիստոսըն էլէմլէրի վէ էօլիւմիւնէ Հիս-սէտար օլմագ իսթէյէն Քրիսթիանլար՝ պու Փուրսաթլարտան պիլ իսթիֆատէ էֆէնտիմի-զին թալիմ էյլէտիլի պիրլիլէ տօղրու ատըմ ա-լըյօրլար: Պիզիմքի կիպի սիւրկիւն վէ վուրդուն պիր միլլէթին էվլատլարը՝ իշպու սօն գան վաֆ թիզիլէ զիյարէթ օլունտուզլարը Հալտէ, բուհ ճա պիրլէշիպ Ալլահա հաղըն կիթմէք ճէհտին-տէ պուլունմայաճաղլա՞ր մը: Բապպըմըզ իլէ պիրլիքտէ խաչլանըպ աչի մէզարա դօնարագ, Անըն իլէ պիրլիքտէ տախի գըյամ էյլէմէք թա-սավուրու նէ՝ ճէլիլ պիր Հալ տըր:

Հէման պու Մեծ Պաշք միւնասիպէթիլլէ Նիւ Եորք, Պոսթոն, Փրոպիտէնս, Ֆիլատէլ-Փիա, Թրոյ վէ էմսալի Հայաշառ շէհրլէրտէ պէօյլէճէ միւլթէհիտ խըտմէթլէր իճրասը Հէմ միւլթին Հէմ տէ փէք արգուլը իքէն, աճընըրըզ քի պու պապտէ ճիտտի պիր զայրէթ Հալա կէօ-րիւլէյօր:

Ամէրիգա Քիլիսալարընտան ալաճաղըմըզ ախէր պիր տէրս տախի պիրլիքտէ էյիլիք էթմէք բուհը տըր: Մուհարէպէ տուրտու, ումարըզ քի

պիր տաՀա եէնիլէնմէճէք իւղրէ խիթամա կէլ-տի. լաքին Քիլիսալարըն խըտմէթ էթմէք Փուր սաթլարը սալա խիթամա կէլմէտի: Ֆէտա-քեար ասքէրլէրի մատտէթէն վէ մանէն դայըր-մագ իշի աչըլմըշ տըր: Խարապ օլմուշ 100լէր-ճէ Քիլիսալարը իհեա վէ իգամէ էթմէք վաղի-ֆէսի վար: Ֆէթըրլիլէրտէ իշլէնէն իշճիլէր ա-րասընտա կէօրիւլէճէք մէզՀէպի իշլէր փէք պէօ յիւք տիգղաթ ճէլպ էտէյօր: Պու Հալլէր Ա-մէրիգա Քիլիսալարընը պիրլիլէ կէթիրէն վասի թալար օլմուշ տըր:

Էրմէնի միլլէթինին տախի տուլլարը վէ եէթիմլէրի, խասթալարը վէ Փագիլլէրի Հիսա-պա կէլմէզ տէրէճէտէ չօղալմըշ տըր: Իմտի Լու սաւորչալան, Բողոքալան վէ Քաթօլիկ էլ էլէ վէրիպ իհեալը միլլէթ վէ իմարը մէմլէքէթ ի-չիւն չալըշմանըն վաղթը տըր: Սէվինէճէք պիր շէյ տիր քի, Ամէրիգատա բուպարէն բաՀաթ վէ զանի Հալտա պուլունան միլլէթտաշլարը-մըզ՝ քէնտի վթանլարընը շէնէթմէք իշլէն խու-սուսի ճէհտլէր էտէյօրլար, Հէման շու պիր գաշ ալ զարֆընտա, Սիվասլը, Եօղլատլը, Հաճին-լի, Մարաշլը, Այնթապլը վէ սաիրլէրին Բա-րեսիթալան Ընկերուքիւնլարը թէշէքքիւլ էթ-միշ տիր:

Իքի ճիհէթլէ իշլէնիմէլի տիր. պիրի՝ Հէմ շէհրլէրի քէնտի շէհրլէրի իշլէն, տիկէրի իտէ՝ ումուլ միլլէթ քէնտի վաթանը իշլէն: Եու սը-րատա պիզիմ թէտարիք էտէճէլիմը նպաստ-լար Հէմ թէնին Հէմ բուհըն Հայաթ վէ պագա-սը իշլէն օլմալը տըր: Պու պապտէ հափաճա-ղըմըզ իշլէր տաՀա զիյատէ թէշէսիլլի օլմասը իշլէն ճիւլէ Հայ Քրիստոնեայ քիլիսալար վէ չարանուանութիւնլար պիրլիլէ կէլիպ Հայաս-տանըն վերաշինութիւնը իշլէն տիւշիւնիպ զայ-րէթ էթմէլի տիրլէր: Թէատտի վէ տէրտէր, շէհիտլիք վէ մահրումիլլէր պիզի պիր պիրի-միզէ հաղըն կէթիրիպ արամըզտաքի մուհապպէ թի արթըրմալը տըր:

ՄՕՐԿԱՆԹՆՆԵՆ ՇԷՆԱՏԷԹԻ

ՊԱՊ 24 (Տէվամ)

Հէր եէրտէ սիլաՀ արամաղա պիր մուզառ տէմէ Հալինտէ, քէօյ վէ շէհրլէրտէ պուլունան դուվլէթի էրմէնի էրքէլէր տէրտէսթ վէ Հապս էտիտիլէր: Անլէրին «Իսթիլալը» իտիք

լերին իզրար էթտիրիս սիւսհարընը սազա-
տըզարը մահալլէրի պիւտիւրէնէտէք, Թիւրք
մէմուրէրի անլէրէ ինսան ազլընըն իճատ է-
տէպիւլէճէյի էն չէյթանի իշքէնճէլէրի վէրտի-
լէր: Պու իշքէնճէլէրտէն պիւրի զէվալլը էրմէ-
նիյի պիւր օտալա գօյուպ, տէօրթ Թիւրք էլիս-
լէ անը Փալապալա վուրարապ ալազլարընը տէյ
նէքլէճէք իտի: Ժանտարմալար զէվալլը մահ-
պուսըն հալըն տապանլարընա օ դատար վու-
րուրլար իտի քի, ալազլար չիշէր, տապան տէ-
րիւրի փաթլար վէ զէվալլը մահպուս պալընը
զալըր իտի: Ասքէրլէր անըն եիւզիւնէ պիւր ազ
սօղուզ սու չարիւրպ անը ալըզտըրտըզտան սօն-
րա թէքրար տէյնէքլէճէյէ պալարլար իտի վէ
պու իշքէնճէ նէթիւճէսի օլարապ ալազլարըն քէ-
սիլմէսի իճապ էտէր իտի: Պու տէհչէթլի իշքէն
ճէ իլէ մազստլէրինէ մուվաֆֆազ օլամալըն-
ճա անըն սազալ վէ դալարընըն Հէմ քիրիիքլէ-
րինի հօլարլար, էլ վէ ալապ փարմազլընըն
թըրնազլարընըն չէքէրլէր, կէօքսիւնէ աթէշ քէ-
սիլմէշ տէմիւր պասարլար, էթինի աթէշ քէսիլ
միշ քէսքիւճ իլէ քէսէրլէր վէ անլէրտէն Հուսու-
լէ կէլէն հարալարըն իւզէրինէ դալնար հազ տէօ
քէրլէր իտի: Պազէն զէվալլը մահպուսլարըն
էլլէրինի վէ ալազլարընըն Քրիստոսըն խաչալն-
մասընը թազլիտ էտէրէք թախթա փարչալա-
քէնճէլէրլէ գըվըրմ գըվըրմ էզալանըր իքէն,
ընա մըխարլար վէ զէվալլըլար տէհչէթլի իշ-
ժանտարմալար «Քրիստոսընը կէլսին տէ սի-
զէ հարտըմ էթսին պազալըմ» տէյիւ պազըր-
չըրլար իտի:

Պու զալիմ մուսմէլէլէր վէ զիքրինտէն սար
ֆընազար էթտիրիյիմ սաիւր նիշէլէր ումուճէն կէ-
ճէ վազթընտա իճրա էտիլիւրլէր իտի: Մահպէս-
լէրին էթրաֆընտա պիւր թագըմ տալուլընու վէ
սուրնալըլար Հիւքիւմէթին էմրիյլէ օրթալը-
ղը սէս վէ շամաթա իլէ տօլտուրուրլար վէ պէօյ
լէլիքէն իշքէնճէլէնէն զէվալլըլարըն չըզլըթը-
լարընը քէօլլիւլէրին դուլազլարընա հէթիշմէք
տէն մէն էթմէյէ չալըչըրլար իտի:

Պիւլէրճէ էրմէնիլէր արէօյլէճէ էզալանտը-
լար իսէ տէ, թէսլիմ էտէճէք սիւսհարըն օլմա-
տըզընտան պիւր թէք սիւսհար պիլէ թէսլիմ էտէ-
մէտիլէր: Եինէ տէ սիւսհարըն պուլուլնմատը-
ղընա պու զալիմլէրի իզնա էտէմէլէր իտի:
Նէթիւճէսի շու օլտու քի, սիւսհար պուլուլնմա-
պան էրմէնիլէր Թիւրք գօնշուլարընտան սիւսհար
սաթուլն ալտըլար քի, ասքէրլէր քէնտիլէրտէն

սիւսհար տըզըլարընտա անլէրի թէսլիմ էտիպ
պալատէքի զիքր էթտիրիյիմ տէհչէթլի էզալար-
տան պալարընըն գուրթարսընլար:

Պիւր կիւն պու իշքէնճէլէրի պանա նազլ է-
տէն եիւքսէք պիւր Թիւրք մէմուրը իլէ գօնուշուր
իքէն պուլար Հիւքիւմէթ թարաֆընտան թէր-
թիպ օլուլնմուշ իտիլինի վէ քէնտիլինի պուլնա
քեամիլէն ճէվազ վէրտիլինի սէրահէթէն պիւ-
տիւրտի: Իշպու մէմուր պանա շու նօգթալը տա
պէյան էթտի քի, պու իշքէնճէլէրին թէֆէր-
րուաթը Հէր ազլամ Իթթիհատ վէ Թէրազը
չիւքէթինին մէրքէղի մէճլիսինտէ միւզաքէրէ
էտիլիպ, չիւքէթին ազալարըն Հէրվազթ հէնի
իշքէնճէլէր իճատ էթմէյէ չալըչմազտա վէ տիւ
չիւնիւլէն Հէր հէնի իճատը մէսէրէթլէ դապուլ
վէ մէվզի ի իճրալէ վազ էթմէքտէ իտիլէր:
Շու նօգթալը տա իլավէ էթտի քի, անլէր Ազիզ
Թէֆիշ մէհքէմէսինին (էնկիքիլիսիւնկ) վէ անա
միւմասիլ սաիւր միւլէսսէսլէրին գուլուտաթը-
նը թէֆթիշ էտիպ, անլէրին միւնտէրիճաթ վէ
պէյանաթընը իշէ հարաթմըլար իտի: Եննի իշ-
քէնճէլէր իճատ էթմէք ըէզապէթինտէ պաշ միւ
քեաֆաթը ալան քիմ իտիլինի մէրգուճ մէմուր
պանա պիւտիւրմէտի իսէ տէ, էրմէնիսթանըն
Հէր թարաֆընտա Հէր քէսին դանըչընճա պու
իշտէ էն պէօյիւք չէլէնկի դազանան քիմսէ էվ-
վէլճէ զիքրինի էթտիրիյիմ վան վալիսի ճէվաթ
պէյ իտի: Էրմէնի մահպուսլարըն ալազլարընը
նալլամազ իշքէնճէսինի ճէվաթ իճատ էթմիշ
իտիլինտէն ումուճ էհալի անա «Պաշալէ նալ-
պէնտի» լազապընը թագմըլար իտի:

Եինէ տէ իշպու վուգուաթ վազթըն զազէ-
թալարընըն «էրմէնիլէրէ էտիլէն թէյատտիլաթ»
տէյիւ իլան էթտիլէրի զալիմանէ մուսմէլաթ
օլմալըպ, անլէր էրմէնի նէսլինի թէլէֆ էթմէք
իշիւն ալընան ատըմլարա սալթ պիւր մուգատ-
տէմէ Հալինտէ խըտմէթ էտէն զալիմիլէր ի-
իտիլէր: Կէնճ Թիւրքլէր պու պապտէ քէնտի
սալթիլէրի օլան Ապտիւլ Համիտտէն զիյատէ
ուսթալըզլա տալրանտըլար: Ապտիւլ Համիտ
«Քէսին, քէսին» տէյիւ էմր էտէր իքէն, պու
Կէնճ Թիւրքլէր էրմէնի նէսլինի մահվ էթմէք
իշիւն անլէրի սիւրկիւն էթմէյէ դարար էթտի-
լէր: Թիւրքիւնըն ճէնուպ վէ ճէնուպի շարգ
թարաֆլարընտա Սիւրիա չէօլիւլէ Արամի Նէհ
րէյն վատիսի վար: Իշպու վասի արազլինին պիւր
զըսմընտա վազթըլա մէտէնիլէթ Հիւքիւմէթ
սիւրմիւշ իսէ տէ, պէշ ասրտան պէրու Թիւր-

քիւն էլի ակթընտա պուլունմուշ օլան հէր հան-
կը պիր էօլքէ կիպի, պուլալարտա չիմտի պիր
թագըմ եապանի վէ միւթէասսիպ Արապ գապի-
լէլէրինտէն մատա հիշ պիր գալմ սաքին օլմա-
մագտա վէ էօլքէնին հէր գըսմը պէեապան պիր
հալտէ պուլունմագտա տըր: Պիր խալի էմէք
վէ պիր չօգ սէնէ սարֆ օլունմալը տըր քի պու
սահրա ինսան սաքին օլունմասընա եարաշըգ
պիր հալէ կէլին: Իսթանպօլ հիւքիւմէթի գա-
րար էթտի քի, Թիւրքիանըն Փարգլը սէմթլէ-
րինտէ պուլունման իքի միւեօն էրմէնիլէրի պու
սէմթէ սիւրկիւն էլլէսին: Թիւրքլէր էրմէնիլէ-
րի սիւրկիւն էթմէյէ գարար էթտիքլէրինտէ
մագսէտլէրի էրմէնիլէրի պու չէօլէ եէթիշտի-
րիպ օրատա անլէրի եէրլէշտիւրմէք օլսա խտի,
օլ մուամէլէ էն տէհէթլի պիր գուլմ ու զատր
օլսադ խտի: Հալ պու քի Թիւրքլէր էրմէնի-
լէրի պու պէեապան մահալլէրտէ եէրլէշտիւրմէք
իչիւն գէրրէ գատար մագսէտ էթմէմիլլէր խտի:
վէ Լաքին անլէրին պէօլիւք գըսմը մահալ ը մագ
սուտա ասլա եէթիշէմէյէքլէրին վէ եէթի-
շէպլլէնլէր տէ ածլըգ վէ սուսուլըգտան վէ
պէտէվի Միւսլիման Արապլար էլիլլէ թէլէֆ
էտիլէմէքլէրինէ գանի օլմուշլար խտի: Իշպու
սիւրկիւնլէրին պաշ մագսէտի սօլմագ վէ քէսմէք
օլուպ, հագիլգաթ ը հալտէ գըթալ ը ումուսի-
նին եէնի պիր ուսուլը խտի:

1915ին պահար վէ եաղ մէվսիմինտէ իշպու
սիւրկիւն մուամէլաթը տէվամ էլլէտի: Պէօլիւք
շէհրլէր իչինտէ գուրթուլանլար — սիւրկիւն
պէլասընա ուղրամայանլար — սալթ Իսթան-
պօլ, Իզմիր վէ Հալէպ օլուպ, պիր թէք էրմէնի
Փամիլեասը պուլունման սալքի հէր եէրտէ պու
կիպի սիւրկիւն Փամիլալարը վուգու պուլտու:
Հիշ պիր էրմէնի պու էմրէ միւսթէսնա թութուլ
մատը: Պաղը քէօլլէրտէ մէյտանլարտա եաֆ-
թալար եափըշտըրըլպ պիր եա իքի կիւնտէն
հէր էրմէնի սիւրկիւնէ հագըր օլմալարը էմր,
ախէր եէրլէրտէ իսէ տէլլալ վասըթասըլլա
սիւրկիւն մէսէլէսի իլան էտիլտի: Պաշգա եէր-
լէրտէ հագըրլանմագ իչիւն էրմէնիլէրէ ասլա
Փուրսաթ վէրիլմէյիպ, Ժանտարմալար էրմէ-
նիլէրին էվլէրինէ կիտէրէք սիւրկիւնէ կիթմէք
իչիւն տէրհալ ալագլանմալարընը անլէրէ էմր
էթտիլէր: Վէսուլ նամ աթէշֆիշան տաղը Փօմ-
փէի շէհրինին իւղէրինէ աթէշ, քիւլ վէ լավա
փիւսքիւրիւպ անը խարապ էթտիյի կիպի, աս-
քէրլէր տէ էրմէնիլէրին իւղէրինէ Հիւսիւմ էթ-

տիլէր, գարըլար էվ իչլէրինի կէօրիւր իքէն,
համաշըր լէյէնլէրինի, Փուրունտաքի էքմէքլէ-
րինի թէք էտիպ, էլպիսէլէրինի պիլէ տէյիշ-
մէյէ էլլէրի տէյմէտի: Չօճուգլար եաթագլա-
րընտան գալտըրըլտըլար, եա տա մէքթէպ օ-
տալարընտան չըգարըլտըլար, էրքէքլէր իսէ
չիֆթ սիւրէր իքէն սապանլարընը թարլատա վէ
սըղըրլարընը պալըրլարտա պրագմագա մէճ-
պուր օլտըլար: Վաղ ը համլ էթմիշ օլան գա-
տընլար պիլէ լօղուսա եաթագլարընտան գալ-
գըպ վէ ուլունմագտա օլան մասուլարընը գու-
ճագլալպ էլլէրինէ կէյէն պիր շալ, պաթթան-
եա եա խաֆիֆ հօրղան արգալարընտա օլարագ
եայան եափըլտագ հօլա չըգմագա իմպար էտիլ-
տիլէր: Պու գէվալլըլար «նէ՞րէյէ կիտէյօրուգ»
տէյիւ սուալ էթտիքլէրինտէ, ասքէրլէր «ի-
չէրիյէ» տէյիւ ճէվապ վէրիլլէր խտի:

Պունլարա պաղը ստրալարտա պիր գաշ սա-
րամալար վէ մէգատլար վէրմիշ, վէ հէր հօլլու
միւհլէթ վէրիլլէր խտի քի էմլաք վէ էշեա կիպի
վարիյէթլէրինի սաթըպ սավմագա Փուրսաթ-
լարը օլսուն: Վէ լաքին հէփ պու մուամէլլէր
մահգա Գրիսթիլան էհալիյի սօյուպ սօղան էթ-
մէքտէն պաշգա պիր շէյ տէյիլ խտի: Պունլարը
սաթուն ալամագ օլսունլար Թիւրքլէր խտիքլէրին
տէն անլէր գէվալլը էրմէնիլէրի «Պօղմաճայա
կէթիւրմէնին» հօլընը էյի պիլիլլէր խտի: Պիր
տիքիշ մաքինասընը պիր եա իքի մէճիտիյէյէ,
պիր ինէյի պիր մէճիտիյէյէ վէ պիր չօգ սէնէ-
լէր գարթընտա մէյտանէ կէթիւրիլիշ օլան մէֆ
րուշաթ իլէ էվ էշեասընը սալքի «պիր տիլիմ
էքմէյէ» էրմէնիլէրին էլլինտէն ալտըլար: Պիր
չօգ սըրալարտա հիւքիւմէթ մէմուրլէրի էրմէ-
նիլէրէ «Սիլ կիթտիլքտէն սօնկրա պօրճուլա-
րընըգա փարա վէրիլմէլի» տէյէրէք անլէրին էվ
էշեասընը մէյտան վէ տիւքքեանլարա երղար-
լար խտի: Պէօլլէլիքլէ թէրաքիւմ էտիլէն էշեա
իսէ Միւսլիման զիւքիւր վէ իւնաս թարաֆըն-
տան եաղմալանըր խտի: էրմէնիլէր չըգարըլըր
չըգարըլմագ եէրլէրինէ մուհաճիլլէր տօլտու-
րուլուր խտի: Անլէրին եիւքտէ խաֆիֆ, պա-
հատա աղըր վարիլլէթի — փարա, սաաթ, եիւ-
զիւք վէ միւհլէվհէրաթ — անլէրին կէրի կէլ-
մէսիլէտէք «մուհաֆագա» իչիւն փօլիս խտա-
րէսինէ կէօթիւրիլլէր վէ օրատա Թիւրքլէր ա-
րաւընտա փալաշըրըր խտի: Եինէ տէ անլէրին
պէօլլէ սօյուլմալարը անլէրին պաշընա կէլէն
պաշգա տիւրիլ թէատտիյաթ եանընտա փէք օ

գատար տէ՛հէ՛թլի տէ՛հլ իտիլէր: Պաշարընա
կէլէն ճան գոյաթը մալ զայաթընը ունութառը
տը:

Միւթերնիմ՝ ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Copyright, 1918, Doubleday, Page & Co.

(Տէլամ օլումաֆա)

ՏԵՐՏԱԷՆՏԻՆ ԱԼԼԱՀԱ ՏԵՕՆՄԷՍԻ

Ագշամ օլտու խալվէթիմէ կիրէրքէն,
Հուզուր ք Պարիյէ վարասըմ կէլտի.
Տիզ իւզէրի կէլիպ տուա էտէրքէն,
Պին պիր սիւալըմը սորասըմ կէլտի:

Պունճա միւտտէթ Հասրէթ գալտըմ, Եա՛ Ալլա՛հ
Վաթան ք ազիզիմ կէօրէսիմ կէլտի.
Սարապ թէլվիս օլմուշ Պէյթիմէ, է՛յ վա՛հ,
Հազիր Եիւզլէրիմի սիւրէսիմ կէլտի:

Ինթիգամլէ տօլտու գալպիմ, աղլարըմ,
Զալիմ տիւշէնլէրի վուրասըմ կէլտի.
Եապան գալըմը պաղչէլէրիմ, պաղլարըմ,
Սապան գօշուպ թէքրար սիւրէսիմ կէլտի:

Կէօզլէրիմ տօլուգտու դամմտան, աճրտան,
Մէզարըմը գազըպ կիրէսիմ կէլտի.
Հասրէթ գալտըմ պէն անատան պաճրտան,
Պիր սօն միւրատըմա էրէսիմ կէլտի:

Կիւնաճքեար քմ, Եօգ լիյազաթ պէնտէ, ա՛հ,
Հուզուրընտա խալվիլէ տուրասըմ կէլտի,
Աֆվլըգ սէնտէ, նասիպ էլլէ, Եա՛ Ալլա՛հ,
Կէօրտիւլիմ տիւշլէրի Եօրասըմ կէլտի:

Պէնիմ կիպի պիւնլէրճէսի ա՛հ էտէր,
Անլէրլէ էլ էլէ վէրէսիմ կէլտի.
Հարպ խիթամա կէլտի, սուլճու թէզ կէօնտէր,
Տիւշմէնին սօնընը կէօրէսիմ կէլտի:

Շիւքր օլտուն պիր խապէր ալտըմ էլլէրտէն,
Քէյֆիմտէն տիւլիւնլէր գուրասըմ կէլտի.
Լաքին պիր սէտա Եօգ գուրազ չէօլլէրտէն,
Հիւզնիւմտէն տէֆթէրիմ տիւրէսիմ կէլտի:

* * *

ՍՕԼՄԱԳ ՎԷ ԹԷՊԷՏՏԻԼ ԷԹՄԷԲ

ՏՐ. Ճ. Հ. ՃԱՎԷԹ

«Ճիւմլէմիգ Եափրազ կիպի սօլարըգ»:
ԵՍԱՅԻ 64.6

«Ճիւմլէմիգ... Թէպէտտիւլ Էտէմէյիգ»:
Ա. ԳՈՐՆԹ. 15.51

Եսալի սօն պաշարըն մանասընը միւթէլաա
էտէյօր իտի: Աղաճլարըն Եափրազլարընըն Եազ
մէվսիմինտէ իպրազ էթտիլի ալալըգտան կիւ-
զիւն զաիֆլիյինէ թէպէտտիւլ էթտիլինի սէյր
էթմիշ իտի: Քէնտիլէրինի թաշլան տալլարա
Եափրազ գուվէթլէրինի թէտրիճէն զայպ
էտիպ նիշայէթ սարըլտըլարըն տալլարը պրազ-
մաղա մէճպուր օլտուգլարընը վէ պիրի տիկէրի
արտընտան չալգանարազ ուշուշուպ գարա վէ
իթիպարսըզ Եըղընա պիրլէշտիքլէրինի միւշա-
Հատէ էլլէմիշ իտի:

Վէ Եսայի պու ճիւմլէսիինի սէյր էյլէյիպ,
պու վազընըն էօմր ի ինսանիէ օլան միւշա-
Հէպէթի Փիքր վէ գալպիինէ թէրսիմ օլունտը:
Ագաճ՝ ճինս ի ինսանը րէմզ էտէր. Փէրտ իտէ
անըն իւզլէրինտէ պիր Եափրազ տըր: Պիզ ին-
սանլար սօլար վէ տիւշլէրիգ. մէզարըմըգ էնէ-
րիգ, պաշգա Եափրազլար Եէրիմիզ կէչէր, վէ
պիզ ունուտուլըրըգ: Գըսսա մէվսիմիմիգ թէ-
զիյէ խիթամ պուլուպ «ճիւմլէմիգ Եափրազ կի-
պի սօլարըգ»:

Պու կիւն պիր թէպիշի էվլէլըի կիպի թըր-
մանամայօրսուն. թըրմանսան պիլէ նէֆէս ալ-
մազ պիր պար օլույօր: Օն սէնէ էվլէլ սանա է-
յի խըտմէթ էտէն կէօզլէր շիմտի պիր իշէ Եա-
րամայըպ տաՀա գուվէթլի պիր կէօզլիւք թա-
լէպ էտիյօրուգ: Գուվլէ ի պասիւրէն զաիֆլէն-
միշ տիր:

Եափրազ սօլմազտա տըր:

Զօգ տէֆա տօսթլարընլէ գօնուշտըղըն սը-
րատա սէօզլէրինի թէքէրրիւր էթմէլէրինի թա
լէպ էտէրսին: Գուվլէ ի Հաֆրըգէն տախի շու
կիւնլէրտէ լալըգ ք վէճլէ սանա խըտմէթ էթ-
մէյօր: Եափրազ սօլույօր:

Պունլարըն ճիւմլէսի էօմրիւն փարլազ սա
պաշընըն կէշտիլինէ ալամէթլէր տիր:

ԱՀտ ք Աթիգին էօմր Հազընտա թէսալ-
վուրը պու տըր — Սօլան Եափրազ. պու թէմամ
մը Եօգսա նաթէմամ պիր թէսալվուր մը տըր:

Պուրապա դատար էսաս ը քէլալըն անճազ պիր գըսմընը միւթէլաա էյլէտիր: Շիմտի տիկէր գըսմընը տա իւսվէ էտէլիմ: Պու գըսմ Պողոս Բէսուլըն Կորընթալըլարա եագտըղը րէսալէտէ պէլան էթտիյի թասավվուր տըր: «Պիզ ճիւմ լէմիզ... թէպէտտիւլ էտէճէլիզ»: Շիմտի շուիքի թասավվուրլարը մուգայէսէ էյլէ: «Ճիւմլէմիզ ետիրազ կիպի սուլարըզ»: «Ճիւմլէմիզ թէպէտտիւլ էտէճէլիզ»:

Ահտ ը Աթիգին փէյղամպէրի՝ քէմալիյէթին գաափ վէ սըզլէթլէրինի հիսս էթմէլէ պաշլայան տաէմէրէ պագըպ «սուլալա պաշլայոր» տէտի: Ահտ ը Ճէտիտին փէյղամպէրի միւշապիւհ ահվալա տիւշար օլանա պագըպ «թէպտիլ օլմաղա պաշլայոր» տէտի: «Սօլմազ» Ահտ ը Աթիգէ, «թէպէտտիւլ էթմէք» իսէ Ահտ ը Ճէտիտէ մախսուս թապիրլէր տիր:

Եսայի վէ Պողոսըն հուզուրընա պիր ատէմ կէթիր. պիրի պագար վէ տէր «սուլայոր», տիկէրի պագար ալնի տաէմէ վէ տէր «թէպէտտիւլ էտիյոր»: Լաքին պու Փարզըն սէպէպինի նէրէտէ պուլապիլիւրիզ: Պիրի ճէսէտէ, տիկէրի իսէ բուհա պագարազ պէյան ը էֆքեար էտէյոր: Շուրատա պիր Փիտան իւզէրինտէ եէշիլ պիր դարֆ իլէ մուհիթ պիր գօնչէ կէօրիւրսիւն: Պիր ազտան ղօնչէյի իհաթէ էտէն գարֆ աշըլմաղա պաշլար, չիչէյին սափընա տօղըռ չէվիլիւր տիւրիւլիւր, պիւզիւլիւր, սարարըր վէ սուլար: Եսայի պիւրիւշէն գարֆա պագար վէ տէր «սուլույոր». Պողոս՝ աշըլան կիւլ ղօնչէսինէ պագար վէ տէր «թէպէտտիւլ էտիյոր»: Պիրի սուլան ճէսէտէ, տիկէրի իսէ թէպէտտիւլ էտէպիլէն լաքին աւլա սօլմայան, վէ նէշվ ու նէմա պուլան հայաթա պագար. պիրինին նօթթա ի նազարը էլպիսէ, տիկէրինինքի իսէ ատէմ քէնտիսի տիր:

Բրիսթիյանլըզ տաէմին ճէսէտիւնի ատէմ իլէ գարըշտըրմալըպ, իքիսի արասընտա տաիմա թէմնիզ էթմէմիզի, վէ պու թէֆրիգի իմանըմզա քիւլլի վէ միւհսսիր պիր մատտէ էթմէմիզի թէքար պէ թէքար իսթար էտէյոր, լաքին պու թէֆրիգի պէր տէվամ վազըհ սագլայորմըլըզ: Եէվմ ի սէօհպէթլէրիմիզտէ ատէմին սուլան ճէսէտիւնի ատէմ քէնտիսի կիպի ատտ էթմէ՞գմիյիզ:

Մէսէլա, պիրի էօլտիւլիւնտէ, պիր քիմսէ տիկէր պիր տօսթընա սիւալ էտէր «Անը նէրէյէ տէֆն էտէճէլէր»։ Անը՞ մը, ասլա: Ոսայր,

անը կէօմէմէգսին, ատէմի տէյիլ, անըն ճէսէտիւնի, սուլան տէֆն էտէրսին: Իմտի պու թէֆրիքի իմանտա հագիգի օլտուղը գաաար միւսաՀապէթտէ տաիսի նի՞չիւն աշիքեար էթմէյէլլիմ: Պիր տօսթըմ պանա խապէր վէրիւր քի Փիլան էֆէնտի վէրէմ օլմուշ տըր: «Նէ տէմէք իսթէյօրսուլն, ատէմ մի, եօգսա անըն ճէսէտի մի վէրէմ օլմուշ»: Տէրհալ ճէվապ վէրիւր քի խասթալըղա թութըլան մէղքիւր էֆէնտիւնին ճէսիտի տիր: Իմտի նիչի՞ւն պու Փարզը իլէրի սիւրմէյէլիւմ, չէօլէքի չօճուղարըմըզ տաիսի պիլի իշիթաթլէրինտէ իմանըմզըն պէօլիւք թալիմլէրինտէն պիրինի էօյրէնսիլէր:

Եէվմի սէօհպէթիմիզ Բրիսթիյանլըզ աշլամալը, էօլլիւմսիւղլիւլիւն նուրուլը ումումի միւսաՀապէմիզտէ փարլաթմալըլըզ, վէ սուլան իլէ թէպէտտիւլ էտէն լաքին ասլա սօլմայան տարասընտա տաիմա Փարզը գօմալը իզ:

Ահտ ը Ճէտիտ իքիսինի տաիմա վազըհ սագլար, ճէսէտ հագընտա պիր պինա, բուհ վէ ճան հագընտա իսէ պինանըն միւսթէճիրի հալինտէ պահա էտէր: Պու ճէսէտ պինա սարսըլըլապիլիւր, երզըլապիլիւր, ուֆանապիլիւր, լաքին Ահտ ը Ճէտիտ պուլա ազ էէր վէրիւր: Օ պանա խապէր վէրիւր քի պինանըն խապալ օլմասը՝ միւսթէճիրին սէմատա պաշգա պիր գօնաղա նազլ էթտիյինի կէօսթէրիւր: Իւլահի պիր մէսքէնիմիզ վար տըր»: Եսայի մէսքէնէ պագըպ՝ «եըզըլըյօր» Պողոս իսէ միւսթէճիրէ պագըպ տէր՝ «թէպտիլ ի մէքեան էտէյօր»:

Թէքար, Ահտ ը Ճէտիտտէ ճէսէտ պիր խիւլաթա թէշպիւհ օլլուլայ արթըզ կիլինմէլէ դայր ի միւնասիպ օլտուղընը, վէ ճանըն ասլա էսքիմէլէն բուհանի պիր էլպիսէ, լայէմուլթազ վէ նուր լիպասընը կիլմէյէ հազըրլանտըղընը իսթար էտէր: Կէօլլէրիմիզի մուվազգաթտան չէվիլիւպ էպէտիյէ մէրքէլէնտիրիւր:

Էօլմէք իւզրէ օլան պիր տօսթըմըն եանըն տա տուրտուղըմտա. պիր Բրիսթիյան հալինտէ տիւշիւնէճէյիմ սուլան ետիրազ տէլիլ, իլլա թէպէտտիւլ էտէն բուհ օլմալը տըր: Պիլլէլիմ քի էօլլիւմ՝ բուհըն քէնտիւնի Փանի օլան գապուղըն տան խէլաա էթմէսի, ճէսէտ վէ ճանըր րապթ էտէն գաիֆ հալգալը քէսմէսի, վէ բուհանի հիւր իրիյթ մէյտանընա թէյրան էթմէսի տիր:

Ահտ ը Ճէտիտին պու «թէպէտտիւլ» թէ-

սամվուրը Էօմրին պիւթիւն տախրէսինէ լաթիֆ պիր թէսիր պրազըր: Սօլան եափրազ պիր նի-
հայէթ տէլիւ, իլլա պիր ինթիզալ մէվսինի
պէյան էտէր: Սօլան եափրազ արգասընտա թէ-
պէտտիւլ էտէն բուհ վար տըր: Ահտ ք ձէտիտ
կէօզէ զահիրէն տիպսիզ կէօրիւնէն սօգազլարը
էպէտի շէհրէ կիտէն ճատտէլէրէ թահվիւ է-
տէր: Պէօլէճէ էլէմ սապրա, սապր իսէ իւ-
միւտէ թէպէտտիւլ էտէր:

Սալթ սօլան եափրազա պազ, վէ Էօմր՝
քէտէր մատտէսի, ֆիքրի հայաթընտան սօյան
պիր դուվվէթ օլուր: Լաքին թէպէտտիւլ էտէն
բուհըն թասամվուրընը դալպինտէ հըֆզ էթ,
վէ քէտէր՝ Կէօրիւնէն խաղինէլէրէ, իլահի
խաղինէլէրին հիսսէտարլըղընա իրշատ էտէն
պիր ճատտէյէ թէհալվիւլ էտէր: «Ճիւղիւ մէ-
շազգաթըմըզ պիղիմ իշիւն զանի ճէլալ» հազըր
լայօր:

Իօլիւմ նէօքէտէ նէթիճէ պուլուր: Նազա-
րիյէն սալթ սօլան եափրազ իսէ, մէզար սօն դօ-
նազ կէօրիւնիւր: Լաքին թէպէտտիւլ էտէն, ին
թիզալ էտէն բուհա պազտըղընտա էօլիւմ՝ ա-
տէմի զէվալ հալընտան էպէտի հալաթըն ճէլա-
լընա իյաալ էտէն (եէթիշտիւրէն) աշըզ կէնիշ
պիր ճատտէ օլուր:

Սէվկիւլիւ տօսթըմ, Յիսուս Բրիստոստա
պէօյլէ իւմիւտին վաօր մը: Բրիստոսըն հայա-
թը սէնտէ պաշաճը՝ մը տըր: Ֆանի օլանը սօ-
յունաճաղըն կիւն կէլտիլինտէ ֆանի օլմայանը
կիյինմէյէ հազըրլանմը՝ մը սըն:

Միւթէրմիմ՝ Ե. Բ. ՊԱԼԵԱՆ
Ֆիլատէլֆիա, Փէնն.

ՄԷՍԼԷՔԷԹՏԷՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

ՀԱԼԷՊՏԷՆ ՄԷՔԹՈՒՊ

Աթիտէ տէրճ էթտիլիմիզ մէքթուպ Հա-
լէպտէն Անթապուլը ֆօթողրաֆճը Մր. Յակոբ
Ֆ. Մուրատեան թարաֆընտան Ատանալը Մր.
Գէորգ Ազատեանա կէօնտէրիւմիշ օլուպ, անըն
միւնտէրիւմիշ «Կիլիկիա»նըն գարիյունընա
պիլա շիւպհէ ճալիպ ի տիզգաթ օլաճազ տըր:
Մր. Մուրատեան ուզուն միւտտէթ Պօսթընտա
եաշայըպ, մուհարէպէտէն պիր գաշ սէնէ էվ-
վէլ վաթան ք մատէրգատը օլան Այնթապա ալ-
տէթ էյլէտի:

Հալէպ, Նոյ. 6, 1918.

«Գէորգ աղա Ազատեան,

Գատիմ տօսթըմ,

Սէրկիւլէշթիմիզ փէք ուզուն վէ տիսուզ
վէ ումում ահվալ Ամէրիգա զազէթալարը վա-
սըթասըլա սիզէ զաթէն մալիւմ իտիյինտէն, օլ
խուսուստա կէնիշ մալիւմաթը միւթազպէլէ
թէնիւրի էտէր իմ: Ամէրիգատա պուլունան տի
կէր ահըպապ վէ ագրիպամըն ատրէսլէրինի պիւլ
մէտիլիմտէն ճիւմլէսինէ վէքեալէթէն սիզէ եա-
զըպ բիճա էտէրիմ քի, սըհհէթ խապէրիմի ան-
լէրէ պիլտիւրէրէք շու աթիտէքի մալիւմաթլա-
րը անլէրէ թէպլիզ էտէսինիզ:

Ամէրիգա մուհարէպէյէ կիրմէզտէն էվվէլ
Սէֆիր Մօրկընթէօ Պապ ք ալիյէ միւրաճաաթ
էտիպ, Յակոբ Մուրատեան իսմինտէ պիր Ամէ-
րիգա թէպաասը Պէրէճիքտէ պուլունտուղընը
պէյան վէ պիղիմ (գարըմ իլէ պէն) սէրպէսթ
Հալէպէ կէօնտէրիւմէմիզի թալէպ էթտի: Շու
հալտէ պիղիմ Հալէպէ կէօնտէրիւմէմիզ իշիւն
պիր թէլէղրաֆ կէլտի իսէ տէ, մահալլի մէ-
մուրլար պիր չօզ պէհանէլէրլէ Ամէրիգա մու-
հարէպէյէ կիրմէնէտէք պիղի Պէրէճիքտէն պրազ
մատըլար: Օլ վազըթտա «Սիզ միւթթէֆիզիմիզ
իլէ հարպա կիրմիշ իտիլինիզտէն, հարպ էսիրի
սինիզ, օլ սէպէպտէն պուրանտան վիտէմէզսի-
նիզ» տէլիպ իշի պիթիւրտիլէր: Թարիլտէն իւշ
այ էվվէլ գարըմ իլէ պիր կէճէ Մուրատ ըրմա-
ղընը կէշիպ Հալէպ եօլունա տիւշտիւք: Եօլտա
էլիմիզտէ օլան պիր ճիւզի փարամըզտան սօ-
յուլտուզ իսէ տէ, ճան վէ նամուսճա պիր գա-
լարա ուղրամազսըղըն Հալէպտէ Իսփանէօլ դօն
սօլաթօսընա տիւշտիւք վէ դօնսօլըն պիզէ Ա-
մէրիգա թէպաասը օլտուղընըզ տաիր վէրտի-
յի պիր պէյաննամէ իլէ Հալէպտէ քիմսէ պիզէ
թէսալլուլթ էտէմէտի: Պէօլէճէ ճիւմլէ էշեա-
մըզտան հէմ վարիյէթիմիզտէն սօյուլարազ,
եուվատան տիւշմիւշ սէրչէ եալրուսը կիպի դը
զըլ էթ գալտըզ իսէ տէ, հալա պէրհալաթըզ:

Ամուսամ օղը Սողոմոնա սէօյլէ քի, ճիւմ-
լէ պիրատէրլէրի խանէլէրինտէն սանըրսըն պիր
միւճիզէ իլէ պիր թէք պիլէ գալաթ օլմատը:
Նօրիս ֆամիլեասըլա, Մովսէս պիր օղըլա
Հալէպտէ: Պազի ճիւմլէսի Այնթապա սաղ,
սէլիմ: Պէս վալիտէսի վէ պէօյիւք պիրատէրի-
նին գարըսը վէֆաթ էթտիլէր: Տիկէր ամուսա
զատէլէրիմիզտէն Յակոբ վէ Արմենակ Ե. Կիւ-

լէսէրեան ախլէթէն հիւսիսէն գալմայա-
րապ ծահլ օլտուլար:

Մորաքոյրըմըն էվլատը Եագուպ վէ Մա-
րիամա խապէր վէր: Վալիտէյնի Հայաթտա
տըրլար վէ Այնթապտան չըգմատըլար: Լու-
սիա մօրաքոյրըմը պօլտիւ: Օղը Սողոմոն Փա-
միլեանըլա ծահլ օլտու իսէ տէ, քիւչիւք օղը
Տէր Զօր սէլախանէսինտէ քէսիլէն 100,000ին
իչինտէն գաչըպ Պէրէճիյէ Եանըմա տիւշտիւ:
Փանօ վէ Գէորդ սաղ: Տօնիկ մօրաքոյրըմըն
ճիւմլէ չօճուկարը վէ օլ նատիտէ թօրուկա-
րընտան պիր էսէր պիլէ գալմայարապ Տէր Ի
Զօր սէլախանէսինտէ պիթտիլէր:

Տայըմ օղը Յարութիւնէ սէօլլէ: Էյէր օր-
աուլա կիրմէտի իսէ, Էուֆ վէ Հայըֆ քէնտի-
նէ: Փէտէրի կիլ Հայաթտա տըր, տէր Հալ փա-
րա Եէթիշտիրսին: Էյէր օրաուլա կիրտի իսէ
գուսուրլարընը աֆլ էտէրիմ: Հայըֆ օրատա-
քի կէնճիլէ քի, Փուրսաթ վար իքէն կէմէյիպ
օրատա գալտըլար: Սիննիմին կէչկինիյի վէ
սըղըմ (Բուժարիյի) օլմասա շիմտի օրաուլա
կիրէրիմ: Չիֆայտէ ալմաղլար:

Այնթապըն 35,000 Էրմէնիլէրինտէն ան-
ճապ չօլուգ, չօճուգ, գարը իրիթիար, սալթ
Եէտի, սէքիլ պին էՀալի գալտը: Պագիսինին
քիւլիւ սէմայա սափրուլտու վէ գանլարը Հայ-
լար թէչքիլ էթտի:

Միլթարէքէ միւնասէպէթիյլէ Ինկիլղ օր-
աուլա պուրատան իլէրիլէյէմէտիյինտէն Այն-
թապ Հալա Թիւրքիլէրին էլինտէ տիր: Մէքթուպ
էլինիլղ Եէթիլէնէտէք օլաճապ թէպէտտիւլիւ
գաթէն զաղէթալարտա օգուրսուլուղ: Տիւնեա
փօլիթիգասը նէ ճինս օլտըղընտան Հալա խա-
պէրիմիլ Եօգ տըր, չիւնքի էվրօիա վէ Ամէրի-
գա զաղէթալարը ալմայօրուղ:

● Էղիյէթլի էօմրտէն, Եաչ Եէրլէրտէ վէ ըր-
մապ քէնարլարընտա ալլար իլէ Հատըրտա դա-
լըպ, ալթըմըղտան փուլնար գայնար վէ իւս-
թիւմիւգտէն սէմա տամլար իտիլինտէն, պուլն-
տան իքի սէնէ էվլէլ իւգէրիմէ պիր սըղը կէլիպ
սէնէտէ անճապ ալթը ալ գատար լուժարիյիմ-
սիլ (սըղըմըղ) պիր վագթ կէչիլիպ, սէնէնին
պագի գըմընտա Փէվգէլատէ մուաղղապ օլմապ
տա իմ:

Կէրէք պու ահվալ իչիւն, Կէրէք մուՀա-
րէպէ պաշլատըղընտա Հիւքիւմէթ էվիմէ կի-
րէրէք պէօլիւք պիր միգտար փարամը ալտըղը
իչիւն, Կէրէքսէ էլիմտէ պուլուլնան 150 լիւրա-

լըպ քէրէսթէ, ճամ վէ իւճ Նէվինտէն Հէր շէ-
յիմ տիւքէնէնէտէք պիլա իւճըթ պէնի իլէթ-
մէլէրինտէ օլան զարարըմըն թաղմինաթը իչիւն
պէնիմ օրայա կէլմէքիլիյիմ լաղըմ մը, Եօգ իսէ
սիթիղընլարըն զիյանը իչիւն օրատան պիր գօ-
միսիօն կէօնտէրիլէճէք մի:

Ագըրպա վէ ահըպապ արասընտա պու խու
սուստա պիր մալիւմաթը օլան Եագըն վէ պիլգէ
մէքթուպ վէ զաղէթալար կէօնտէրսինլէր: Հէր
ճինս Հիւմայ վէ միւլաթագպէլ թէրթիպլէրի ի-
չիւն պիլթիւն էրմէնիլէր կէօլլէրինի Ընգըլ Սէ-
մէ վէ անտէն Մր. Ուիլսընա պիր փէտէրէ կէօգ
տիքէր կիպի պագըպ պէքլէմէքտէ տիլէր: Ա-
ճէպապ պու գանլար պօշուլնա՞ մը աղտը, Եօգսա
պիլղի օլ մէլուլն Թիւրքիլէրտէն իլէլէպտա ալըըրպ
վէ վիլալէթլէրիմիլղէ պապա Եուրթլարըմըղը
պիլղէ վէրէրէք «էվլատար իլթէ շուրասը սիլղին
տիր, սիլդ ատէմ օլուպ ատէմ Եէթիլտիրէնէտէք
սիլղի կէօլլէմին վէ գաւնատլարըմըն ալթընա ա-
լաճաղըմ» տէյէճէք մի:

Նոյ. 12. պու կիւն Ալմանեանըն տախի
թէրք ի սիւհ Հէթտիլիյին, տաՀա տօղըրուսը թէս
լիմ օլտըղընը անլատըգ: Պիլմէյօրուղ քի պու
գանլան պագիյէյի էթրաֆ կիլիկիա շէհրլէրինէ
թաշըլըպ տաղըտաճաղըլա՞ մը, Եօգ իսէ պու
գըշ Հալլէպտէ մի պրագաճաղլար: Թաշրիր ի
նուֆուսա պաշլատըգ, գանն էտէյօրուղ քի Հա-
լէպտէ 40,000է Եագըն պիր պագիյէմիլղ գալմըշ
տըր: Լաքին էքսէրիսի աճ վէ պի իւճ: Ինկիլղ
օրաուլա աճընտան էօլմէք թէՀիլէքսինտէ օլան-
լարա պիր աղ Եարտըմ էթմէյէ պաշլատը: Պիլ-
մէյիլղ նէ՞ օլուր: Մէքթուպլարըմը care of
Spanish Consulate Aleppo, տէյու կէօնտէրին:
Էտրէսիմի թէպտիլ էտէր իսէմ, սիլղէ պիլտի-
րիլիմ: Տր. Եագուպ Եա թէլլալեան օրատա ի-
սէ, Եա տա սիլղին Տր. Տէյվիտ պէնիմ զարար-
լըղըմ Հագըղընտա Մր. Նօրթըն իլէ գօնուշըն-
լար: Իլք տէֆա պէն պաղա վէ գարըմ Համամա
կիթմիլ օլտըղըմըղ Հալտէ, գափուճուղ քիթլի
իքէն փօլիսլէր էթրաֆտաքի էվլէրին տամ վէ
տիլարլարընտան կէչէրէք Հալլիմէ էնէրլէր վէ
պալթա իլէ գափուճը աչարագ պէնիմ վէ գարը-
մըն իւչ Եիւղ լիւրասընը ալըպ կիտէրլէր: Իքինճի
թէՀարրիտէ պիր շէյ պուլաճատըղլարընտա,
Ամէրիգա թէպաիյէթիմի գալուլ էտիպ պանա
քիմսէ իլիմէսին վէ սիւրկիւն օլուլնայալըմ
տէյիւ էլիմէ պիր քեաղըտ վէրիլլէր: Սօն կէլէն
միւլթատարըմի էլ ալթընտան խապէր էտէր քի,

էլէր Ամէրիգա թէպաալըղըմը թէրք էթմէզ Իսէմ պէնի Տէր Ի Զօրա սիւրկիւն էտէճէք: Զօգ սալլանթըտան սօնկրա սօն ճէվապըմ շու օլտու քի, «Ալլազ վէ մաշքէմէ Հուգուրընտա եէմինլէ գապուլ էթտիյիմ թէպաալըղըմը ինքեար էթմէտէն իսէ, պէնիմ իչիւն մուգատտէս օլան օլ Ամէրիգա պալրաղըմը եանըմա ալըպ անը Արապիսթան չէօլլէրինտէ իւզէրիմէ քէֆին վէ եիւզիւմէ էօրթիւ էտիպ կէօմիւլիւր խիթամա կէլիւրիմ: Ամմա պու թէպաալըղըմը ինքեար էտիպ թիւրք թէպաալըղըմը գապուլ էթմէմ: Վէ պիւրիւրիմ քի Ընգըլ Սէմ էնճամ պէնիմ իչիւն սիզին իլէ պիւր Հիսապ քէսէճէք տիր:» Էնճամ Փէսփօրթլարըմը վէ նօթէրի փըպլիք չէՀատէթնամէլէրիմի գալըրըպ եէրէ չարփարազ տէՀէթլի քիւֆրիւրէր իլէ պէնի Տէր Ի Զօրա եօլճու էթտի իսէ տէ, Պէրէճիքտէ եօլունը պուլարազ գալ տըմ: Լաղըմ օլտուլընտա վազըալարը թարիխիլէ եազաղըմ: Իմտի թալէպիմ շու իւչ տիր. էվիմտէն գալըրըլլան փարամըն պէտէլի, իւչ սէնէ միւթէմատտիէն քէրէսթէսի քէսիմտէն օլմազ իւզրէ ճապա իշլէտիյիմին թաղմինաթը, վէ չիմտէն սօնկրա իշլէյմէզ պիւր Հալա կէլտիյիմ իչիւն էօմրիւք պիւր փէնցընըն (թէգաիւտ մաալը) թէէմինի:

Ճիւմլէ աշիրէթէ ֆիրատէ ֆիրատէ սէլամ լար իլ գալըրըմ

ՅԱԿՈԲ Ֆ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Թարսուսը Պրն. Միհրան Տօմպուրիանըն Յունվար 11 թարիխիլէ Երոսաղէմտէն եազըպ Ամէրիգատա ՀէմէՀըրիսի Պրն. Կիրակոս Նաճարեանա իրսալ էլլէմիշ օլտուղը Պիւր գըթա մէթթուպտան անլաշըլտըղընա կէօրէ, 1915 սէնէսինին եազ միւտտէթիւտէ պազը ասքէր ֆամիլեալարը վէ սաիրլէր միւսթէսնա օլարազ, պազի էրմէնիլէր գըսմ գըսմ սէվզ էտիլմիշլէր:

Իւք տէֆա սէվզիյաթ մէրքէզի օլան Օսմանիյէ գարիյէսինէ կէօթիւրիւլիւպ, օրատան թիւրք մէմուրլարընըն քէֆինճէ Հէր քէս պիւրիպիլինտէն, Հաթթա ֆամիլեա աղալարը եէք տիկէքիլինտէն ալըրտ էտիլէրէք տէօրթ թարաֆա տաղըտըմը, վէ անլաշըլտըղընա կէօրէ թարսուս էրմէնիլէրին էքսէրիլէթի միլլէթիմիլին Սալախիսանէսի օլան Տէր էլ Զօրա կէօնտէրիլմիշ տիր:

Անճազ քի Հալրան իւզէրի եէրտէն եէրէ

սիւրիւլիւր իքէն, մէթթուպըն մուՀարրիւրի վէ սաիր պաղըլար եօլունու պուլուպ Երոսաղէմ թարաֆլարընա ֆիրար էթմիլլէր: Մէթթուպ զաղէթալա վէրիլէճէք թասալվուրը օլմալարազ, էօլէն վէ գալանլարըն իսմ ու լազապլարը փէք իզաՀաթլըր զիքը օլունմամըշ տըր:

ՄԱՀԱԼԼԻ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

ԹէՀսիւֆ Ի աղիմլէ խապէր ալտըք քի, իսարութ գօլէճի փրօֆէսօրլարընտան օլուպ սէվզիյաթ Հէնկեամընտա տալանըմազ իւքէնճէլէրլէ գաթլ էտիլմիշ օլան Փրօֆ. Մկրտիչ Որբերեանըն մախտուճը՝ վէ ֆամիլեատան թէք գուրթուլմուշ օլարազ նիՀալէթ Ամէրիգայա տիւշմիւշ օլան կէնճ Մուշեղ Որբերեան՝ սօն աֆէթլէր սէպէպիլլէ տիւշար օլտու իղթիրապ ը տէրունիտէն եազալը գուրթարամալըպ նիՀալէթ Ֆիլատէլֆիա թարաֆլարընտա քէնտի էօմրիւնէ գաստ իլէ թէրք Ի տաղտաղալը տիւնեա էթմիշ տիր:

Տօղրուտան չէՀիտ տիւշմիւշ օլան 100 պինլէրտէն մատա պէօլլէճէ տօլալըտան գաթ էտիլմիշ նիլէ զիւզըմէթ էօմրիւր իչիւն տախի էրմէնի միլլէթի ալըրճա եաս ու մաթէմէ տիւշար օլուր: Պրն. Մուշեղ Որբերեան Հէնուղ չէպապէթ սիննինէ գատէմ պասմըշ պիւր չօճուղ օլարազ, էրմէնի ֆաճիասընա տաիր իրատ ը քէլամ էյլէսին տէյու անը նիլէ տէֆա պէօլիւք ճէմաաթլար Հուգուրընա չըգարմազ փէք աղիլանէ պիւր եօլ օլմատըղընը պունտա կէօրիւյօրուղ:

* * *

Միւթթասըլէն Փօթողրաֆ թասվիրի վէօրիւլէն Տիկ. Մալրանուշ Թուղլաճեանըն վէֆաթընա տաիր իքի Հաֆթա էվվէլ փաղմըշ խտիյիմիլ գըթալա իլալէ օլմազ իւզրէ մուախիարէն ալընան մալիւմաթլարտան անլաշըլմըշ տըր քի, մէրՀոսէնին զիքրինէ Թրոյըն իւչ Հայ Գրիստոնեայ Գիլիսալարընըն իթթիՀատըլլէ ՀոգեՀանգստեան պաշտամունք իճրա էտիլմիշ տիր:

Առաքելական Սր. Պետրոս Գիլիսասընտա Հովիւ Արթ. Հ. Ղեւոնդ Վրդպ. Մարգուկէսեան թարաֆընտան Ս. Պատարազ ալինի իճրաալըն միւթէաղըպ իքի Աւետարանական քիլիսալարըն Զօպանլարը Վերապատուելիք Ս. Մ. Ալպարեան վէ Բ. Ս. Լեւոնեան վազթ ու Հալա

Նէփլէր, Շէփըրտլար վէ սաիրլէր իլէ պիրլիբ-տէ, քէնտի Հալիմ վէ շամաթառը խալալըղընա տախի լալըզ պիր զաֆէր Նիշանը իՀսան պուլ-րուլաճաղընա պիղիմ չիւպՀէմիզ եօզ տըր:

Պու մալիւմաթլարը պիղէ թէպլիղ էտէն (Մէյրի Բրիսթի) Միսիս Նիւթաէն անլատըղը մըզա կէօրէ, վալիտէսի Միսիս Բրիսթիտէն եա զընտա ալմըջ օլտըղը մէքթուպլարըն ումուճա թէալլուզ էտէն նօգթալարընը «Կիլիկիա» տա նէշը իշիւն պիղէ պէօնտէրմէյէ Հիմմէթ էտէ-ճէք տիր: Ազիմ մէրազ վէ մէմնուհիլէթլէ օլ մա-լիւմաթլարըն թէպլիղիլին Հէր քէս իլէ պիրլիբ-տէ պիղ տախի պէքլէրիզ:

Պու միւնասիպէթլէ պիղտէն թալէպ օլուն մուշ տըր քի Պրն. Հայկ Թէրզեանըն նէրէտէ պուլունտուղընը զազէթամըզ վասիթասըլլէ սիւ ալ էտէլիմ: Մէրզում իշիւն Ատանատան եազըլ-մըջ վէ Միսիս Բրիսթիլին մէքթուպլը իշիւնտէ կէօնտէրիլմիզ պիր մէքթուպ վար, քի պու մէք-թուպլը Միսիս Նիւթ քէնտիլին վէրիլմիզ օլուն էտ րէսէ եանի 23 ուէսթ 89ընճը սօգաղ, Նիւ Շորք չէՀրիլնէ եէօնտէրմիզ իսէ տէ մէքթուպ փօսթա տան քէնտիլնէ կէրի տէօնմիլէ տիր: Մէրզում Պրն. Հայկ Թէրզեան եախօտ անըն Հազըղընտա մալիւմաթլը օլուն Հէր Հանիլը պիր քիմսէ լութ-ֆէն՝ զազէթամըզ իտարէսիլնէ միւրաճաաթ էյ-լէսին:

ԱՄԷՐԻԿԱՏԱՔԻ

ՈՒՄՈՒՄ ԱՅՆԹԱՊԼԸԼԱՐԱ ԽԻԹԱՊ

Կէչմիշ պիր գաշ մախուֆ սէնէլէր զար-ֆընտա, Թիւրքիստա եաշայան պիլճիւմլէ էր-մէնիլէրին զըսմ ը ազամը սիւրկիւնէ, եօգսուլ-լուղա վէ էօլիւմէ մաՀրիւմ օլտուգլարը կիպի, Այնթապ էրմէնիլէրի տախի այնի միւտՀիշ Հալ-լարա միւլթէրիք օլմուշլար տըր: Մէվսուզ մէն պալարտան ալընան խապէրլէրէ Կէօրէ, Այն-թապտա պուլունան 25,000 էրմէնիտէն անճազ 2,000 գատարը չէՀր ի մատէրզատլարընտա պը րազըլմըջ օլուպ, միւլթէպադիսի տաղլարա վէ չէօլլէրէ սիւրիւլմիլէ, մալ վէ միւլթէրիլնտէն սօլուլմուշ, սէֆալէթ ու Հազարէթէ կիրիֆթար էտիլմիզ, վէ աճըրզ, խասթալըզ վէ գըթալար սէպէպիլնտէն զըսմ ը ազամը մաՀվ ու թէլէֆ էտիլմիզ տիր: Սօն Հաֆթալար զարֆընտա եէ-

թիշէն մէքթուպլար, տէլիբտէ վէ տէշիբտէ է-մին գալան Ֆէրտէր վէ Փամիլեալարա սէ-քերտէն չըգարմալը տէլիլ իղ, քի սաղ գալան վիւնճիլ խապէրիլնէ կէթիլիլօյ իսէ տէ, Ֆի-պազիլէնին փէք պէօլիւք գըսմը սաՀիպսիզ էօք սիւզլէր վէ տուլարտան իպարէթ օլուպ, պէր Հայաթ գալապիլմէլէրի իշիւն խարիճտէն կէ-լէն իանէլէրէ միւլթաճ տըրլար:

Պու խայրիսաՀ վէ Կպէմ Փարզը իֆա էթմէք մազսէտիլլէ, Թրոյտա սաքին օլան Այնթապլը-լար պիր շիրքէթ թէշքիլ էթմիշլէր տիր: Պու շիրքէթ ան ապ, 1914, Օգոստոս 22տէ, պիր կէօնիլլիւ աաքէրին մէսարիֆաթընը թէսվիյէ էթմէք մազսէտիլլէ թէշէքքիւլ էթմիշ իտի: Լա-քին սօնրատան տէվամի պիր իանէ շիրքէթիլնէ թաՀվիլ օլմասընա գարար վէրիլմիշ, պիր միւ-նասիպ գանուճնամէ թաՀրիլ վէ գապուլ օլուն-մուշ, վէ «Այնթապի Հայ Աղբատախնամ Մի-ութիւն» իսմի ալթընտա, էսաալը պիր Հէնէթ վալ ու թէպտիլ օլունմուշ տըր: Վէ Այնթապտա մատտէթէն զարուրէթ չէքէն էրմէնիլէրէ մու-ալլէնէթ էլլէմէք մազսէտ տէշու իթթիլազ օ-լունարազ, իշէ թէշէպպիւս օլունմուշ տըր: Տէօրթ սէնէտէն պէյու պու շիրքէթ զայրէթլէ իշլէմիշ, ազալարընըն արթմասը իշիւն ճէՀտ էթմիշ, փարա ճէմ էթմէք իշիւն սօշըլլար, տը-լամալար վէ մէզատլար վէրմիշ, վէ Հէր եօլլու Այնթապլըլարըն գալպլէրիլնի վաթանլարընա տօլրու գըզտըրմազ, վէ ՀէմշէՀրիլէրիլնէ տօղ-րու իշթիրազ ու վաղիֆէ Հիսսիլլէ տօլտուր-մազ պապընտա զայրէթ էյլլէմիշ տիր: Էլան շիր քէթիլմիզին ազալարը 104է պալիղ օլմուշ, վէ պանգատա 1,300 տօլար գատար իրիճէ պիր մէպալ թէրաքիւմ էթմիշ տիր: պու մէպալըն 400 տօլարը, Միսիս Մէրըլըն էթտիլի միւլէս-սիր պիր խիթապտան սօնրա, պիր ազաճտա թօփլանմըջ տըր:

Պիր սէնէ գատար Կվվէլ անլաշըլմըջ տըր քի Մըսըրտա տախի, պիղտէն ասըմըզ օլա-րազ, Յարութիւն Աղա Նազարէթեանըն ըրիյա-սէթի թաՀթընտա, այնի մազսէտլէ պիր գուվ-վէթլի շիրքէթ պաշլանըլմըջ տըր, «Այնթապի Տարազըրեղոյ Նպասմամատոյց Միւլթիւն» նա-մըլլա: Պիղիմ շիրքէթ մէգքիւր շիրքէթլէ մու-խապէրէյէ կիրմիշ, վէ Մըսըր մէրքէք տէշու թանըմըջ, վէ թէմամ իշտաշըզ Հասըլ էթմէք մէրամըլլա իսմիլնի թէպտիլ էտէրէք, «Այնթա-

պի Տարագրելոց Նպաստամատոյց Միութիւն»
խումինի գապուկ էյլէմիշ տիր:

Պու խիթապլէ, Ամէրիգատաքի պիւճիւմլէ
Այնթապլըլար միւրաճաթ էթմէք խիթերի
քի փէրուշան հէմշէհրիլէրինէ տօղրու օլան մու-
գատտէս վազիֆէլէրինի հիսս էտէրէք անլէրին
իմտատընա չիթապան օլունլար: Հէր եհրտէ
օն եա զիյատէ Այնթապլըլար վար իսէ, այրը
պիւր չիւպէ թէշէիլ օլունապիլիր: Հէր նէրտէ
չիւպէլէր թէշէիլ օլունամազ իսէ, Թրոյու մէր-
քէք թանլարադ, կէրէք իսմլէրինիդ վէ կէրէք
իանէլէրինիդ պիդէ կէօնտէրէպիլիրսինիդ, վէ
Թրոյ չիւքէթինէ ազա օլապիլիրսինիդ: Պու չիւ
քէթէ մէզհէպ վէ ճինս ֆարզը օլմալարադ, հէր
Այնթապլըլ ազա օլապիլիր, տուխուլիյէ հալին-
տէ ազալի 25 սէնթ վէ մահիյէ 25 սէնթ վէր-
մէք շարթըլա: Պիւճիւմլէ մուխապէրաթ վէ փա-
րալար շու ատրէսէ կէօնտէրիլմէլի տիր,—
Rev. P. S. Levonian, 1103 Hutton Street, Troy,
N. Y.

Մուհարէպէնին խիթամը վէ Այնթապլըն իշ
ղալը իլէ եօլլար աշըմըշ, ազիմ իհթիյաճ մէյ-
տանա չըզմըշ, վէ սէրիէն իմտատ եթիշտիր-
մէք լիւզումը զահիր օլմուշ տըր: Իւմիտ վէ մէ-
մուլ էտէրիդ քի պու հատտսըզ իհթիյաճը կէօ-
րէն հէր պիւր Այնթապլըլ պու ըրզգէթէֆզա իս-
թիմտատա տէր հալ իսթիճապէթ էտէմէք, վէ
սէնէվի իւշ եա պէշ տօլար կիպի էհէմմիյէթ-
սիդ մէպլաղլար իլէ տէյիլ, իլա իրի վէ մուհիմ
մէպլաղլարլէ իանէյէ իշթիրադ էտէմէք տիր:
Աճ վէ ալալան գալմըշ օլան Այնթապլըլ պադը-
լէլէրինի եաշաթմազ վէ գալըմազ, պիդ սէլա-
մէթ վէ պօլլուգտա եաշալան Այնթապլըլարըն
իւզէրինէ աղըրաշան պիւր ֆարզ ու իմթիյազ
տըր: Վազիթըն մաթլուպըլ աճէլէ տալրանմազ
վէ ճէօմէրտմէ վէրմէք տիր:

Շիրքէթիմիդին գանուննամէսինտէ, Թօփ-
լանըլան իանէլէրի թէվլի էթմէք իշի Այնթապ
տա աթիտէքի զէվաթտան միւթէշէքիլ պիւր գօ
միսիօնա թէքք ու հէվալէ օլունմուշ տըր,—
եանի, Հայ Առաքելական քիլիսանըն Առաջնոր-
դը, Հայ Բողոքական քիլիսանըն րուհպանը,
Մէրքէզի Թիւրքիա Գօլէճինին իտարէ ի սէրվէթ
(տնտեսագիտութիւն) մուալիմի Կիլիկիեան
Ճեմարանըն Միւտիրի, վէ Հ. Բ. Ը. Մ. ըն Այն
թապտաքի րէիսի:

Է՛ջ Այնթապլըլ, հէր քիմ իսէն, վէ հէր նէր
տէ իսէն, վաթանտան կէլէն ճիկէրսուզ ալազ-

լարա գուլազ վէր, վէ թէէսսիւֆ ու իշթիրադ
հիսսիյաթընը, աճէլի մուալէնէթ թարիգիլէ
իզհար ու իսպաթ էյլէ:

Վարչութիւն Թարաֆընտան,
Ռէիս՝ Բ. Ս. ԼԵՒՈՆԵԱՆ
Քեաթիպ՝ ՃՕՐՃ ԱԻԵՏԻՔԵԱՆ

Յ. Գ. Պու խիթապ այրը քեաղըտ իւզէրին-
տէ տէ թապ օլունմուշ օլուպ, արզու էտէնլէրէ
տաղըտըլմազ մազսէտիլլէ, տիլէնիլէն սայը-
տա կէօնտէրիլմէք տիր:

Տօսթլար մէմլէքէթին ահվալինէ վէ քէնտի
լէր պուրատա նիճէ մուամէլէ էտէմէքլէրինէ
տաիւր պիդէ սիւալլար էտէյօրլար: Անլէրէ մուգ
նի ճէվապլար վէրէմէզիդ. զիրա չիմտի հէր կիւն
եէնի թէպէտտիւլ մէյտանա կէլիյօր:

1. Մէմլէքէթէ փօսթա իլէ մէքթուպ կէօն
տէրմէք միւմքի՞ն մի: Երուսաղէմ, Պաղտատ,
Շամ, Պէլուսթ վէ Հալէպէ փօսթա աշըք կէօ-
րիւնիւյօր. զիրա օրալարտան մէքթուպ կէլի-
յօր: Ատանատան մէքթուպ ալընտըղընը սէօյ-
լէլէնլէր վար իսէ տէ, պիդ օրալա հալա մէք-
թուպ կէօնտէրիլպիլիր օլտուղընը պիլմէք իդ:
Իհթիյաթէն հէր եհրէ մէքթուպ եաղըլապիլիր.
չիւնքի հէր կիւն եէնի թէպտիւլաթլար օլույօր.
լաքին գարիունա խասսէթէն իսթար էտէրիդ
քի, եաղաճաղարը մէքթուպ իչինտէ փօլիթի-
գի հալատիսլէր եաղմասընլար: Իլք արատը-
ղըմըզ շէյ՝ խըսմ վէ տօսթլարըմըզն սաղ օլուպ
անլամազ տըր:

2. Մէմլէքէթտէ տօսթլարըմըզա փարա
օլմատըղլարը վէ նէրէտէ պուլունտըղլարընը
կէօնտէրէպիլի՞րմիյիլ, վէ նէ՞ եօլ իլէ: Պու
սիւալա վէրիլմէք էն մուգնի ճէվապ շու տըր
քի, պու խուսուս Նիւ Եորքտա Near East Relief
Committeeյէ սիւալ էտիլմէլի:

3. Մէմլէքէթէ զազէթա, մէսէլա «Կիլի-
կիա» կէօնտէրիլպիլի՞ր մի: Պաղտատ, Երու-
սաղէմ Թարաֆընա Ամէրիգատան էրմէնի զազէ
թալարը կէօնտէրիլյօր. լաքին Հալէպ, Ատա-
նա, Այնթապ, Քէսապ վէ Մարաշա կէօնտէրիլ-
տիյիլի պիլմէլյօրուզ: Մէմլէքէթին ահվալի գա-
րարկիւր օլմազսըզ, վէ հանկը մահալ քիմին է-
լինտէ գալաճաղը թէքմիլէն մալիւմ օլմազսըզ,
հէր րասթ կէլէն եհրէ պու սէրպէսթ տիյարըն
զազէթալարընը կէօնտէրմէք պիդէ էմին տէլիլ
տիր: